

تأثیر سن و جنسیت در درک استعاره‌های بدنمند در مرحله عملیاتی عینی:
مطالعه‌ای بر روی کودکان فارسی‌زبان

طلایه جعفری^۱، حیات عامری^{۲*}، ارسلان گلفام^۳

۱. دانشجوی دکتری زبان‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. دانشیار زبان‌شناسی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

۳. دانشیار زبان‌شناسی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

پذیرش: ۱۴۰۲/۰۲/۱۳

دریافت: ۱۴۰۱/۰۹/۱۹

The Effect of Age and Gender on the Understanding of Embodied
Metaphors in the Concrete Operational Stage:
A Study on Persian Children

Talayah Jafari¹, Hayat Ameri^{2*}, Arsalan Golfam³

1. Ph.D. Candidate in Linguistics, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

2. Associate Professor of Linguistics, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

3. Associate Professor of Linguistics, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

Received: 2022/12/10

Accepted: 2023/05/03

10.30473/il.2023.66344.1573

Abstract

In this research, we investigated the effect of age and gender on the understanding of embodied metaphors in the concrete operational stage in Persian children. Based on two experimental tests (a visual test and an auditory test), we evaluated the development of children's understanding of embodied metaphors in the transition from 8 to 11 years of age and examined the role of gender in each of these two ages. The results showed that children in this stage of cognitive development experience significant growth in the understanding of embodied metaphors. The results also showed that although there is no significant difference between girls and boys, 11 years old girls perform better than the corresponding boys in the tasks. The results suggest that during the concrete operational stage, children undergo separate cognitive development based on their genders, which reflects in their understandings of embodied metaphors.

Keywords: Embodied Metaphors, Concrete Operational Stage, Cognitive Development, Gender, Age, Child Development, Sociolinguistics.

چکیده

این پژوهش به بررسی تأثیر سن و جنسیت بر درک استعاره‌های بدنمند در مرحله رشد شناختی عملیاتی عینی در کودکان فارسی‌زبان می‌پردازد. در این پژوهش براساس دو آزمون تجربی (آزمونی دیداری و آزمونی شنیداری) رشد درک کودکان از استعاره‌های بدنمند را در گذار از ۸ سالگی به ۱۲ سالگی مورد ارزیابی قرار دادیم و نقش جنسیت را در هر یک از این دو سن بررسی کردیم. نتایج نشان داد که کودکان در این مرحله از رشد شناختی، رشد قابل توجهی را در درک استعاره‌های بدنمند تجربه می‌کنند. همچنین نتایج نشان داد که هرچند در ۸ سالگی هیچ تمایزی بین دختران و پسران در درک استعاره‌های بدنمند مشاهده نمی‌شود، اما در ۱۲ سالگی دختران عملکرد بهتری از خود نشان می‌دهند. این نتایج نشان می‌دهد در طول مرحله عملیاتی عینی کودکان رشد شناختی متفاوتی را برحسب جنسیت‌شان تجربه می‌کنند که این تفاوت در درک استعاره‌های بدنمند بازتاب یافته است.

کلیدواژه‌ها: استعاره‌های بدنمند، مرحله عملیاتی عینی، رشد شناختی، جنسیت، سن، رشد کودک، زبان‌شناسی اجتماعی.

مقدمه

استعاره^۱ مبحثی است که از افلاطون و ارسطو گرفته تا سایر دانشمندان را تا قرن حاضر به خود مشغول ساخته است. استعاره در لغت به معنی عاریت گرفتن چیزی و در کلام به معنی استفاده از مفهومی به جای مفهوم دیگر است. استعاره که تا پیش از این تنها به مطالعات ادبی تعلق داشت، امروزه نه تنها به عنوان جزء لاینفک زبان روزمره شمرده می‌شود، بلکه بخش مهمی از نظام اندیشه انسان را شکل می‌دهد. لیکاف^۲ و جانسون^۳ (۱۹۸۰) استعاره را ویژگی مفاهیم و نه واژه‌ها می‌دانند و معتقدند که استعاره‌ها برای درک بهتر مفاهیم به کار می‌روند: «استعاره نظامی مفهومی است که براساس آن می‌اندیشیم و عمل می‌کنیم، به عبارت دیگر، نظام مفهومی، که براساس آن فکر و عمل می‌کنیم. استعاره اساساً ساختاری مفهومی دارد و اندیشه انسان را نمایان می‌سازد.» (لیکاف و جانسون، ۱۹۸۰: ۳)

از طرفی دیگر، از منظر زبان‌شناختی، استعاره دامنه وسیعی از مشاهدات را در معناشناسی شناختی در برمی‌گیرد (گیراتز^۴، ۲۰۱۰: ۲۰۳) و سازوکاری عالی برای مشاهده یک چیز به صورت چیزی دیگر است (کُوش^۵، ۲۰۰۰: ۲۵). لیکاف گامی فراتر می‌رود و استعاره را بخشی از توانایی ذهن بدنمند^۶ می‌داند که براساس آن مفاهیم انتزاعی‌تر به کمک مفاهیم حسی و حرکتی انتقال می‌یابند.

توانایی تولید، درک و کاربرد استعاره را، توانش استعاری می‌نامند. از آنجائیکه تفکر استعاری، ویژگی فطری ذهن محسوب نمی‌شود بلکه از تجربه‌های جسمی کودک نشئت می‌گیرد (کینگ، ۱۹۸۹)، رشد و به‌کارگیری استعاره در کودکان از موضوعاتی است که توجه برخی محققان این حوزه را به خود جلب کرده است.

زبان استعاری، مستلزم انتقال دانش، از یک حوزه مفهومی عینی به حوزه انتزاعی دیگری است، بنابراین غنی شدن دانش مفهومی، تجربه‌های حسی-حرکتی و عینی زبانی، لازمه رشد زبان استعاری در کودکان است (ژورت^۷، ۲۰۰۱: ۸۹-۱۰۱). بنابراین می‌توان چنین اظهار داشت که استعاره‌ها به صورت طبیعی و خودانگیخته و از راه تجربه‌های

بدنمند^۸ وارد زندگی ما می‌شوند.

در این پژوهش قصد داریم رشد درک استعاره‌های بدنمند در کودکان را بررسی کرده و نقش دو عامل سن و جنسیت را به شکل دیداری و شنیداری بررسی کنیم.

پیاژه از چهار مرحله در رشد شناختی کودک سخن می‌گوید: ۱. مرحله حسی-حرکتی^۹ (از تولد تا ۲ سالگی)؛ ۲. مرحله پیش‌عملیاتی^{۱۰} (۲ تا ۷ سالگی)؛ ۳. مرحله عملیاتی عینی^{۱۱} (۷ تا ۱۱ سالگی) و ۴. مرحله عملیاتی صوری^{۱۲} (۱۱ تا ۱۶ سالگی) (پیاژه و اینهلدر، ۱۳۹۶). پیش از این آثاری رشد درک استعاره‌ها را در مرحله پیش‌عملیاتی (کودکان پیش‌دستانی) بررسی کرده بودند (ببینید: پیشینه پژوهش). ما در این پژوهش بر روی مرحله عملیاتی عینی تمرکز کرده و دو گروه سنی ۸ و ۱۱ سال را بررسی می‌کنیم تا رشد درک استعاره‌های بدنمند را در این دوره واکاوی کنیم. همچنین، در این پژوهش نقش جنسیت را که تا پیش از این بررسی نشده بود، مورد توجه قرار خواهیم داد. از ویژگی‌های بارز این مرحله از رشد می‌توان به این موارد اشاره کرد: آغاز تفکر منطقی (که تنها بر موارد عینی متمرکز است)، درک روابط علی، تغییر تمرکز کودک از خود به محیط پیرامونش، آگاهی از منحصربه‌فرد بودن افکار و عواطف خود، و توانایی طبقه‌بندی^{۱۳}.

پرسش‌هایی که در این پژوهش به دنبال پاسخ به آنها هستیم به این ترتیب است:

۱. چه تمایزی بین درک استعاره‌های بدنمند کودکان ۸ ساله و ۱۲ ساله از نظر دیداری و شنیداری وجود دارد؟
۲. چه تمایزی بین درک استعاره‌های بدنمند دختران و پسران ۸ ساله از نظر دیداری و شنیداری وجود دارد؟
۳. چه تمایزی بین درک استعاره‌های بدنمند دختران و پسران ۱۲ ساله از نظر دیداری و شنیداری وجود دارد؟

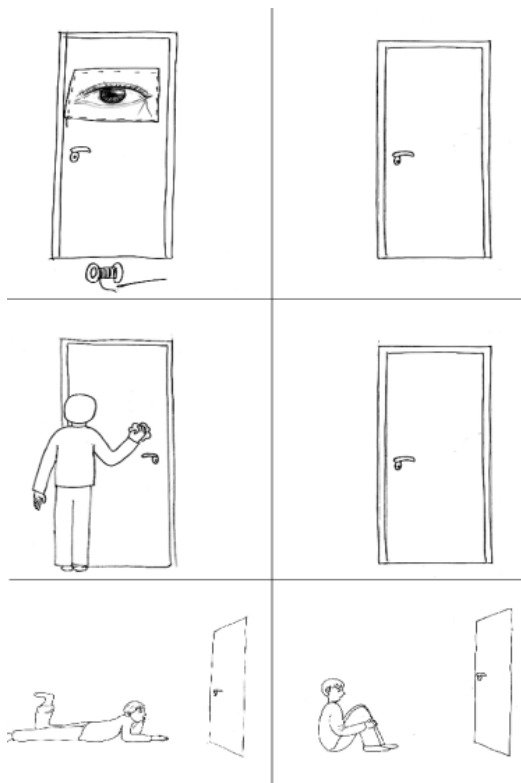
پرسش نخست رشد درک استعاره‌های بدنمند در این مرحله از رشد شناختی کودک را بررسی می‌کند و دو پرسش دیگر نقش جنسیت را در آن بررسی می‌کند.

در ادامه، مروری گذرا بر پیشینه پژوهش خواهیم داشت. سپس به تشریح روش پژوهش می‌پردازیم. در ادامه به تحلیل داده‌های به‌دست‌آمده پرداخته و در نهایت نتایج

8. embodied experiences
9. Sensorimotor stage
10. Preoperational stage
11. Concrete operational stage
12. Formal operational stage
13. classification

1. Metaphor
2. G 30rge Lakoff
3. Mark Johnson
4. Dirk Geeraerts
5. Zoltán Kövecses
6. embodied mind
7. C. Gevaert

گوش، دست، و پا مورد ارزیابی قرار می‌دهد. این آزمون شامل دو بخش شنیداری و تصویری است، هر آزمون شامل ۳۰ جمله و یا سؤال است که هر دانش‌آموز جمعاً ۶۰ سؤال را به صورت شفاهی پاسخ می‌دهد. در آزمون تصویری برای هر پرسش سه مجموعه دوتایی تصویر طراحی شده است که مجموعه اول نشان‌دهنده مفهوم انتزاعی استعاره، مجموعه دوم نشان‌دهنده برداشت لفظی از مفهوم و مجموعه سوم بدون ارتباط با مفهوم انتزاعی استعاره است. آزمودنی می‌بایست پس از شنیدن عبارت استعاری که توسط آزمونگر ارائه می‌شود، مرتبط‌ترین تصویر را برای مفهوم انتزاعی استعاره انتخاب و نشان دهد.

شکل ۱. تصویر مربوط به استعاره مفهومی «چشم به در دوختن» در آزمون دیداری (صادقی، ۱۳۹۲ ب)

برای مثال برای استعاره «چشم به در دوختن» در یک مجموعه تصویر، کودکی نگاهش به در است و در مجموعه دوتایی بعدی، در یک تصویر یک در است و در تصویر بعدی، یک چشم با نخ و سوزن روی در دوخته شده است و در مجموعه سوم، یک در کشیده شده که در تصویر بعدی یک نفر در حال پاک کردن در است.

همچنین در بخش شنیداری مفهوم انتزاعی استعاره مفهومی بدنمند، در قالب داستانی برای آزمودنی خوانده

به‌دست‌آمده از این تحلیل آماری را مورد بحث قرار خواهیم داد.

پیشینه پژوهش

بیالیکا-پیکال^۱ (۲۰۰۳) درک کودکان از استعاره را در میان کودکان پیش‌دبستانی بررسی کرده است. نتایج این پژوهش بر رشد پیوسته درک استعاره در این بازه سنی اشاره دارد و نشان می‌دهد که چنین درکی در عبارات عرفی ساده‌تر است. گلفام و رنگین‌کمان (۱۳۸۶) به بررسی فراگیری استعاره در کودکان ۴ تا ۶ سال می‌پردازند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که کودکان پیش از ورود به دبستان قادر به درک استعاره‌ها هستند و این توانایی به موازات افزایش سن، افزایش می‌یابد.

صادقی (۱۳۹۲) درک استعاره را در سه گروه سنی ۶ تا ۸ سال بررسی کرده است. نتایج این پژوهش حاکی از آن است که همبستگی مثبتی بین سن و درک استعاره وجود دارد.

رقیب‌دوست و صادقی (۱۳۹۴) رشد درک استعاره‌ها را در کودکان ۶ تا ۸ سال بررسی می‌کنند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که در این بازه سنی کودکان درجات مختلفی را از درک استعاره نشان می‌دهند، باین‌حال این درجات روند رو به رشدی را نشان می‌دهد. همچنین استعاره‌های ادراکی-گزاره‌ای و استعاره‌های روان‌شناختی-تناسبی، به‌ترتیب، ساده‌ترین و دشوارترین استعاره برای کودکان بودند.

شجاع رضوی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی درک استعاره‌های بدنمند را در کودکان ۲ تا ۵ سال بررسی کردند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که کودکان از سن ۲ سالگی نشانه‌هایی از درک استعاره‌های بدنمند را بروز می‌دهند. همچنین به‌موازات رشد شناختی کودک، درک وی از استعاره‌های بدنمند نیز بهبود می‌یابد.

روش پژوهش

برای ارزیابی فرضیه‌های این پژوهش از آزمونی بهره بردیم که در سلطانی (۱۳۹۲) استفاده شده است. این آزمون به ارزیابی رشد استعاری در کودکان می‌پردازد.

این آزمون درک مفاهیم انتزاعی براساس استعاره‌های مفهومی بدنمند^۲ را در چهار اندام حسی-حرکتی چشم،

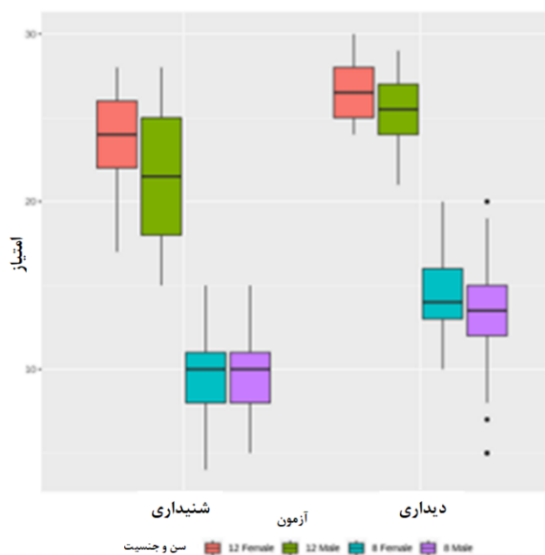
1. Marta Bialeka-Pikul

2. Embodied conceptual metaphors

از معیار آن، به تفکیک جنسیت، گروه سنی، و نوع استعاره در جدول ۱ به نمایش درآمده است. در نمودار ۱ نیز امتیاز کسب‌شده در دو آزمون دیداری و شنیداری، به تفکیک سن و جنسیت به نمایش درآمده است.

جدول ۱. توصیف نتایج به تفکیک سن

سن نوع آزمون	هشت‌ساله		دوازده‌ساله	
	دیداری	شنیداری	دیداری	شنیداری
میانگین	۱۳٫۸	۹٫۶۹	۲۶	۲۲٫۴
میانه	۱۴	۱۰	۲۶	۲۳
SD	۲٫۹۳	۲٫۳۴	۲٫۰۵	۳٫۵۷
بیشینه	۲۰	۱۵	۳۰	۲۸
کمینه	۵	۴	۲۱	۱۵

نمودار ۱. توزیع امتیازات کسب‌شده در دو آزمون دیداری و شنیداری به تفکیک سن و جنسیت

در سه فرضیه این پژوهش قصد ما این است که میانگین امتیاز کسب‌شده در دو آزمون دیداری و شنیداری را در دو گروه سنی ۸ و ۱۲ سال و دو جنسیت دختر و پسر مقایسه کنیم. برای استنباط آماری، انتخاب بین آزمون‌های پارامتری و ناپارامتری مستلزم برآورده شدن دو شرط است: توزیع نرمال^۱ و همگنی^۲ واریانس. برای ارزیابی این دو شرط از آزمون شاپیرو-ویلک^۳ و آزمون F^4 استفاده می‌کنیم. فرض

می‌شود. سپس مفهوم انتزاعی استعاره در قالب سه گزینه (با مفهوم انتزاعی، با مفهوم لفظی و بدون ارتباط) به او ارائه می‌شود. آزمودنی باید مناسب‌ترین گزینه را از بین گزینه‌ها انتخاب کند. در طراحی داستان‌ها از کلمات آشنا و پرسامد استفاده شد، تا وجود کلمات سخت در آزمون، نتیجه آزمون را تحت تأثیر قرار ندهد. برای مثال، یکی از پرسش‌های بخش شنیداری آزمون که مربوط به استعاره «دست خالی» است در ادامه آمده است.

داروهای محمد تمام شده، ولی نمی‌تواند آنها را بخرد، چون حالا دستش خالی است؛ یعنی محمد:

- یک دست ندارد.
- چیزی در دستانش نیست.
- پول ندارد.

در این مثال، گزینه‌های اول تا سوم، به ترتیب، پاسخ بی‌ربط، معنای تحت‌اللفظی، و مفهوم استعاری را نشان می‌دهد.

جامعه آماری این پژوهش شامل تمام دانش‌آموزان فارسی‌زبان است. از آنجائیکه برای نمونه‌گیری تنها به مدارس شهر تهران دسترسی داشتیم، نمونه‌گیری تنها از مدارس این شهر به عمل آمد. به همین منظور از مناطق ۲۲ گانه تهران چهار منطقه به صورت تصادفی انتخاب شد (مناطق ۱، ۴، ۲۰، و ۲۲). از هر منطقه یک مدرسه دخترانه و یک مدرسه پسرانه که متصدیان آن حاضر به همکاری بودند، در نمونه قرار گرفت و ۲۰ دانش‌آموز (ده دانش‌آموز از مقطع دوم دبستان، و ده دانش‌آموز از مقطع ششم دبستان) از هر یک از این مدارس به صورت تصادفی انتخاب شدند. به این ترتیب نمونه‌گیری ما ۱۶۰ دانش‌آموز (۸۰ دانش‌آموز پسر/دختر و ۸۰ دانش‌آموز ۸ساله/۱۲ساله) به همراه داشت.

آزمودنی‌ها به آزمون درک استعاره‌های مفهومی بدنمند به دو صورت تصویری و شنیداری پاسخ دادند و پاسخ‌ها ضبط شد. پاسخ صحیح به هر پرسش یک امتیاز، و عدم پاسخ/پاسخ صحیح هیچ امتیازی به‌همراه نداشت. بدین ترتیب، از آنجائیکه هر پرسشنامه حاوی ۳۰ پرسش بود، هر آزمودنی می‌توانست حداکثر ۳۰ و حداقل صفر امتیاز در هر یک از آزمون‌ها کسب کند. این پاسخ‌ها سپس با استفاده از زبان برنامه‌نویسی R مورد تحلیل قرار گرفت.

تحلیل داده‌ها

میانگین امتیاز کسب‌شده در این دو آزمون، به همراه انحراف

1. Normally distributed
2. homogeneity
3. Shapiro-Wilk
4. F-test

جدول ۴. نتایج آزمون مان-ویتنی برای مقایسه میانگین امتیاز کودکان ۸ و ۱۲ ساله در دو آزمون دیداری و شنیداری

آزمون	سن	N	M	SD	W	P
دیداری	۸	۸۰	۱۳.۷۶	۲.۹۳	۰	*p < .۰۰۱
	۱۲	۸۰	۲۵.۹۹	۲.۰۵		
شنیداری	۸	۸۰	۹.۶۹	۲.۳۴	۴	*p < .۰۰۱
	۱۲	۸۰	۲۲.۳۹	۳.۵۷		

در پرسش دوم میانگین امتیاز کسب‌شده دختران و پسران ۸ ساله را در دو آزمون دیداری و شنیداری مقایسه کردیم. نتایجی که در جدول ۵ آمده است، نشان می‌دهد که هیچ تمایز معناداری بین عملکرد دختران و پسران در دو آزمون دیداری و شنیداری مشاهده نمی‌شود.

جدول ۵. نتایج آزمون تی و تی ولج در مقایسه عملکرد دختران و پسران ۸ ساله در دو آزمون دیداری و شنیداری

آزمون	جنس	N	M	SD	DF	t	P
دیداری	F	۴۰	۱۴.۳۳	۲.۱۱	۶۳.۸	۱.۷۳۶	.۰۹
	M	۴۰	۱۳.۲۰	۳.۵۲			
شنیداری	F	۴۰	۹.۵۲۵	۲.۱۵	۷۸	-.۶۱۸	.۵۴
	M	۴۰	۸۵.۰۹	۵۴.۲			

در پرسش سوم میانگین امتیاز دختران و پسران ۱۲ ساله را در دو آزمون دیداری و شنیداری مقایسه کردیم. نتایج این آزمون نشان می‌دهد که دختران ۱۲ ساله در هر دو آزمون دیداری و شنیداری، به‌طور معناداری، عملکرد بهتری نسبت به پسران ۱۲ ساله دارند. این نتایج در جدول ۶ خلاصه شده است.

جدول ۶. نتایج آزمون مان-ویتنی در مقایسه عملکرد دختران و پسران ۱۲ ساله در دو آزمون دیداری و شنیداری

آزمون	جنس	N	M	SD	W	P
دیداری	F	۴۰	۲۶.۶	۱.۸۶۶	۱۰۴۴.۵	*۰.۰۱۸
	M	۴۰	۲۵.۴	۲.۰۸۵		
شنیداری	F	۴۰	۲۳.۵	۳.۱۰۵	۱۰۷۷.۵	*۰.۰۰۷
	M	۴۰	۲۱.۳	۳.۶۹۳		

بحث و نتیجه‌گیری

برتری معنادار کودکان ۱۲ ساله در هر دو آزمون دیداری و شنیداری نسبت به کودکان ۸ ساله نشان‌دهنده رشد درک استعاره‌های بدنمند در گذار از ۸ سالگی به ۱۲ سالگی است. از آنجائیکه بازه سنی انتخاب‌شده، مرحله عملیاتی عینی در

صفر ما در آزمون شاپیرو-ویلک توزیع نرمال داده‌ها و فرض مقابل ما نبود توزیع نرمال است ($\alpha = .05$). در آزمون F هم فرض صفر ما همگنی واریانس و فرض مقابل عدم همگنی واریانس است ($\alpha = .05$). خلاصه نتایج این دو آزمون در دو جدول ۲ و ۳ آمده است و در مواردی که فرض صفر رد شده است با علامت * نشان‌دار شده‌اند.

جدول ۲. نتایج آزمون شاپیرو-ویلک به تفکیک جنس و سن

جنس	سن	دیداری		شنیداری	
		P	W	P	W
هر	۸	*.۰۰۲۳	۰.۹۴۶۸	.۰۷۹۶	۰.۹۷۲۳
	۱۲	*.۰۰۲۵۱	۰.۹۶۴۴	*.۰۰۲۵	۰.۹۴۷۶
پسر	۸	.۰۷۶۳	۰.۹۵۰۱	.۳۴۰۳	۰.۹۶۹۲
	۱۲	.۱۵۶۵	۰.۹۵۹۱	.۰۶۷۲	۰.۹۴۸۵
دختر	۸	.۳۳۷۷	۰.۹۶۸۷	.۳۹۱۹	۰.۹۷۱۲
	۱۲	*.۰۰۷۹	۰.۹۲۰۴	*.۰۰۴۶۴	۰.۹۴۳۸

جدول ۳. نتایج آزمون F به تفکیک سن و نوع آزمون

سن	دیداری		شنیداری	
	P	F	P	F
هر دو سن	*.۰۰۱۷	۲.۰۴۳۶	*.۰۰۰۲	۰.۴۳۰۲
۸ ساله	*.۰۰۱۸	۰.۳۵۸۲	.۳۰۲۶	۰.۷۱۶۸
۱۲ ساله	۰.۸۰۰۶	۰.۰۸۰۶	.۲۸۲۸	۰.۷۰۶۸

در ارزیابی فرضیه‌هایی که دو شرط پیش‌گفته در آنها برآورده شده است از آزمون تی مستقل، و در مواردی که شرط توزیع نرمال برآورده نشود، از آزمون مان-ویتنی^۱، و اگر شرط همگنی واریانس برآورده نشود، از آزمون تی ولج^۲ استفاده می‌کنیم. فرض صفر ما برابری میانگین امتیازات در هر یک از فرضیه‌های ($H_0: \mu_1 = \mu_2$) و فرض مقابل ما عدم برابری میانگین امتیازات است ($H_a: \mu_1 \neq \mu_2$). سطح معناداری در هر سه فرضیه ۰.۰۵ است ($\alpha = .05$).

در پرسش نخست تمایز میانگین امتیازات کسب‌شده در آزمون دیداری و شنیداری را در دو گروه سنی ۸ و ۱۲ سال ارزیابی کردیم. نتایج نشان می‌دهد که میانگین امتیاز کسب‌شده کودکان ۱۲ ساله، در هر دو آزمون، به‌طور معناداری بیشتر از میانگین امتیاز کسب‌شده کودکان ۸ ساله است. در جدول ۴ این نتایج به‌نمایش درآمده است.

1. Mann-whitney test
2. Wech 's t-test

این بازه سنی دختران به بلوغ می‌رسند، این عامل را به‌عنوان عامل تعیین‌کننده مورد بررسی قرار داد و نقش بلوغ را در رشد شناختی با جزئیات بیشتری بررسی کرد.

نتایج به‌دست‌آمده از این پژوهش می‌تواند در تهیه مواد آموزشی بهینه برای کودکان این بازه سنی مورد استفاده قرار گیرد. همچنین این نتایج می‌تواند در نگارش داستان برای کودکان مدنظر قرار گیرد. یکی دیگر از کاربردهای این پژوهش می‌تواند در تعیین بازه سنی مخاطب، برای آثار مرتبط با کودکان باشد.

بررسی بیشتر نقش جنسیت بر درک استعاره‌های بدنمند در مراحل مختلف رشد و همین‌طور میزان رشد در انواع مختلف استعاره‌های بدنمند، از موضوع‌هایی است که برای پژوهش‌های آتی پیشنهاد می‌شود.

مراحل رشد شناختی پیازه را پوشش می‌دهد، می‌توان نتیجه گرفت که این مرحله از رشد با درک استعاره‌های بدنمند همراه است.

عدم تمایز معنادار بین دختران و پسران ۸ ساله نشان می‌دهد که در این سن تمایز جنسیتی در درک استعاره‌های بدنمند بین کودکان وجود ندارد. به‌عبارت دیگر، از نظر درک استعاره‌های بدنمند، دختران و پسران مرحله عملیاتی عینی را در سطح برابری آغاز می‌کنند.

برتری معنادار دختران نسبت به پسران در ۱۲ سالگی نشان می‌دهد که عامل جنسیت، در گذار از ۸ سالگی به ۱۲ سالگی، در درک استعاره‌های بدنمند نقش دارد. این به این معنی است که در مرحله عملیاتی عینی، دختران در درک استعاره‌های بدنمند، از پسران پیشی می‌گیرند. از آنجائیکه در

منابع

- پیاژه، ژان و باربل اینهلدر. (۱۳۹۶). *روانشناسی کودک*. ترجمه زینب توفیق. تهران، نشر نی.
- رقیب‌دوست، شهلا و صادقی، شهره. (۱۳۹۴). «فرایند رشد درک استعاره در کودکان ۶-۸ ساله فارسی‌زبان». *زبان‌شناخت*. ۱۱۶(۱). صص. ۱۳۷-۱۶۰.
- سلطانی، وحیده. (۱۳۹۲). *طراحی برنامه توانبخشی درک مفاهیم انتزاعی با استفاده از استعاره‌های مفهومی بدنمند در کودکان کم‌شنوای ۵ تا ۷ ساله فارسی‌زبان*. پایان‌نامه مؤسسه آموزش عالی علوم شناختی (غیرانتفاعی- غیردولتی).
- شجاع رضوی، سعیده؛ روشن، بلقیس؛ پور ابراهیم، شیرین و صبوری، نرجس بانو. (۱۳۹۵). «بررسی فرایند رشد درک King, B. (1989). *The conceptual structure of emotional experience in Chinese*. Columbus, O.: Ohio State University.
- Kövecses, Z. (2000). *Metaphor and emotion*. New York and Cambridge: Cambridge University Press.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago Press.
- Bialeka-Pikul, M. (2003). Metaphors in preschool child thinking about the mind. *Journal Psychology of Language and Communication*, 17(2), 37-47.
- Geeraerts, D. (2010). *Theories of lexical semantics*. Oxford University Press.
- Gevaert, C. (2001). *Anger in old and middle English: A "hot" topic?* In Belgian Essays on Language and Literature. Université de Liège, Dép. d'anglais.

COPYRIGHTS

© 2023 by the authors. Licenses PNU, Tehran, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY4.0) (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>)